Մանրամասի էֆեքտար սէնէտէ 300 նիւսխէ վէրլիպ, սէնէվի գըյմէթի իսթանպոլ իչին 250 ղրշ. վէ ալթը այլը 125 ղրշ. վէ Թաշրալար իչին բօսթա բարասը իչինտէ օլարագ, սէնէվի գըյմէթի սաղ ադէտ 250 վէ ալթը այլը տախի 125 ղրշ. տուր։

Վէ պէհէր նիւսխէսի 40 բարաեա սաթըլըր։

Ազատության Աստղ

ՄԻԻՆԱՏԻ

Իլանաթը՝ պէհէր սաթըր իչին պիրինճի տէֆասը 1 ղրշ. իչինճի տէֆասը 2 ղրշ. իլանճը վէ սայիր տէֆասլար իչին 1½ ղրշ. Իլան ալրարընա գօնուլմայան իլանըն սաթըրը 5 ղ. տուր։

Մէքթուպ վէ սայիր Գալաթատա Թէնճէճիմալի բազարընտա վագը Ն. 29 Իրսի խանըն տա Կարապետ Ֆանոսեան իմիւնէ կէօնդէրիլէճէք տիր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԱԼԹԸՆՃԸ ՍԷՆԷ ١٢٨٨ ՇԱՊԱՆ ١٢ — 1871 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 15 ՇԻՄԱ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27 — ՆԻՄԷՐՕ 1730

ԻԼԱՆԱԹ

Մահը հալին 15/27 ինճի ճիմա կիւնիւ, սապահըն սաաթ 11 ինտէ, միւթէվէֆա Մ. Ալէքսանար Էլիագդօնուն, Պէյօղլուտա Պրուսա սոգաղընտա 42 նիւմէրօլու խանէսինտէ, Մ. Դասթրօնուն մարիֆէթի իլէ, քեաֆիֆէյի էշեալար, մէսէլա, սանտալիյէ, դանաբա, այնա, բիեանօ, խալը վէ սայիրէ մէզատա չէգարբլըգ զիեատէ ֆիեաթ վիրէնէ սաթըլըճագ տըր։

Մահը հալին 18/30 ունճու բաղար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 11 1/2 տա Պիւյիւք-ատատա ծիագօմօ սոգաղընտա, միւթէվէֆայի մէրգումուն սայիր մօպիլեալարը տախի մէզատա չէգարբլըգ սաթըլըճագ տըր։

12/24 հոկ. 1871 Նազըր Մատամ Արէթ
Պէյօղլու։ Էլիագդօ իչին
Ա.Վ.ՕԳՍԸՐ Մ. ՀԱՐՆԷՑ։

8 նիւմէրօյու մարգարտանման սաթերը վէ սաթերի մարգարէական ապրանքները Մէգքիւր մաղազասը Հիրիֆէթ Հիրիֆ Մ. Քօրիսօնիրի մաղազասը, Հր Ն. Ալի Ալի Ալի

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Լիմանէմէ չաեան մահէլլաէն պիրտիրիլտիկինէ նէզարէն, սիւրկիւնէ կիտէն մէմուրլար իւչ նէֆէր տիրլէր. եանի, սապըգ Զապթիյէ միւշիրի Հիւսնի բաշա իլէ, Զաթը Հազրէթի Շահանէնին սապըգ սըրր քեաթիպի Լյմին պէյ, վէ սապըգ Ըչգօտրա վալիսի իսմայիլ բաշա։

Նէօրիւնիւր քի սապըգ Սէրասքէր Հիւսէյին Աւնի բաշանըն սիւրկիւն իտիլմէսինէ սայիր էմր կէրի ալընմըշ տըր։

—Լէշէն կիւն, Գալաթասա գահվէնին պիրիսինտէ պիր Թըրապէզա էօնիւնտէ օթուրմուշ օլան պիր գաչ նէֆէր քիմէսնէլէր, կիւնլիւք իչլէր իւզէրինէ միւճատէլէ իտէրլէր իտի. պունլարըն միւճատէլէսինտէն գավղա զուհուր իտէճէկի գօլայճա քէչֆ օլունապիլիր իտի. Նասըլ քի էօյլէտէ օլտու, չէօյլէ քի ՚ եումրուգլա պիրիպիրլէրինի տէօյիւպ, սօնրատան բըչագլընտէն պիրիսի, ճէպինտէն Թապանճա չըգարըպ, գավղաեա կիրիշէնլէրտէն իքի նէֆէրինի վուրմուշ տուր. վուրուլանլարըն պիրիսի տէր հալ էօլիւպ, տիկէրի տախի, Թէհլիքէլի սուրէթտէ եարալանմըշ վէ սահիպ ճինաեէթ տախի, Հիւքիւմէթ Թարաֆընտան տէրտեսթ օլունմուշ տուր։

—Տիւնքի Լօ Թիւրքիտէ աթիտէքի Թօվաֆ Ֆըրգա օգունմուշ տուր։

Թօփ-գաբուտաչի Բում քիլիսէսինին գապըլմալըրը, քիլիսէլէրինին վարիտաթընը արթըրմագ իչին ագըաէ պիր Թէտպիրէ միւրաճաատ էյլէմիշլէր, չէօյլէ քի մահէլլէնին տուվարլարը իւզէրինէ պիր իլան եափըշտըրըպ, քիլիսէնին մէնֆաաթընա օլմագ իւզրէ եագընտա մէյտանէնին պիրիսինտէ Թէաթրօ օեունու օյնաթըլըճագլարընը իլան իթմիշլէր տիր։ Տուխուլիյէ պիլէթլէրի 10 ղշ. օլաճագ։ Բում բաթրիգխանէսի, մէղքիւր վագաեը տուեարագ, միւնասիպէթսիզ եէրտէ կէօսթէրիլիր իչպու ղայրէթինի չէտիտէն Թայխիպ էյլէտիկի իչէ պէրապէր, մէղքիւր Թէաթրօ օեունունու միւմէլէրինի մէզքիւր քիլիսէնին Թալակոն խորհուրդու ապըլարընա եասագ իթմիշ տիր։

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիէննա, 26 Նօյտ.

Զէպլէրին, իմբէրաթօրլուղուն ումում միւքէլլալըը Թարաֆընտան իղհար օլունան սըղըս իւզէրինէ իմբէրաթօրուն ֆէրմանընտա իտխալ օլունան Թատիլաթը գապուլ իթմէքլիյի ըէտտ էյլէմէլէրինտէն ուղլաչմա բօլիթիգասը պաշա չըգմամը։

Օվըլէյթան (Հօհէնվարթ) գապինէթօսու իսթիֆա իթտի։

Պորսա եիւքսէք։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 25 Նօյտ.

Տիւք տ'Օմալ, Օաղըն ումումի մէճլիսինէ րէյիս նասպ օլունտու. իհթիմալէն օլտուղու իւզրէ, Բըրէնս Նաբօլէօն տախի, Աժաքսիօ ումումի մէճլիսինէ րէյիս նասպ օլունաճագ տըր։

Ալթունուն աճիօսու 20 ֆրանքա տիւշտիւ։

Բարիս 26 Նօյտ.

Գամպէթա պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, սապըգ իմբէրաթօր Նաբօլէօն, Նամըզէտլըյը ըճպէլինտէ գըշը Մալթա-տա կէչիրէճէք տիր։

ԻԹԱԼԻԱ

Ֆլըրէնսի, 25 Նօյտ.

Ֆըրէնզիլիա իմբէրաթօրու իլէ իմբէրաթօրիչասը Մըսըրա (կիթմէք իւզրէ) պօւրաեա վասըլ օլտուլար։

ԱԼՄԱՆԻԱ

Տարմըշթատ 25 Նօյտ.

Թէաթրօտա եանղըն զուհուր իթտի. չիտտէթլի րիւզկեար սէպէպինտէն իլէրի վարմագտա օլան աթէչ չէհրի եագմուր տէյլ գօրգուլմագտա տըր։

ԹԻՃՃԱՐԻՅԷ

Լիվըրբուլ 26 Նօյեմպէր

Միտլինկ Նիւ Օրլէանս բամուղու, բէնա 9 3/4

Սաթըչ 8,000 պալէա

Բիյասա տուրկուն

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Լօնտրա, 26 Նօյեմպէր

Ինկիլիզ ումումի	46 5/8
1865 իսթիգրազը	64
1869 իսթիգրազը	53 3/4
Ֆրանսըզ ֆօնտ	55 3/8

Պու կիւն պօրսա տուրկուն իտի, ֆագաթ գավի գապանտը.

ԳԱԼԱԹԱ ԲՈՐՍԱՍԸ

Խազ. Ում. Նօյտ. 14 Աղուստ գաբան	50-26
» » Նօյտ. 13 Սապահ աչըլըը	50-32
» » Սաաթ 5	50-29
Իսթիգրազ 1863	321-
» 1865	327
» 1869	270 50
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	9-37
Գրէտի »	12-4
Չըմէնտիֆէր աքսիէլէրի	137-

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲՈՐՍԱՍԸ 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ինկիլիզ լիրասը	109— 6	
Ֆրանսըզ ալթունու	87—11	
Բօլ	89— 8	
Գրըմից ալթունու	51—20	
Պէեազ Մէճիտիյէ (ֆարգը	1—08	
Գէչիկի վէ մէթալիք (ֆարգ	104-5/8	104 7/8
Գագըր	117-30	
Կէլէճէք գուբօն աբօնմէսու	0/0 5	

ԱԶԳԱՅԻՆ

Փանոսեան վարժարան քիւչտոր կիւնկիւնտէ Ազգային վարժարան չակիրտանը Թարաֆընտան օգունան պիր նութգ տուր քի պէրայի Թէչվիգատ տէրճ ու պէեան իտէրիզ։

Հայեր,

Պատմութեանց էջերն ուսելէ թղթատել, թղթատեցի և հանդիպեցայ նախ՝ Հայկազանց հզօր իշխանութեան, անոր հոն մարդիկ՝ որոնք իրենց քաջագործութեանց ու յաղթական փառաց ապաւինելով իրենց, տէրներն իրենց հնազանդեցնելու յանդուգն են. և յաղթելով կեանքերնին բարւոքած կարծեր են, սակայն թերի փառք և կեանք։

Ահա Արշակունեանց փառաւոր Թագաւորութեան, զոր հոն չատեր որոնք իրենց կեանքը պատերազմներով և աշխարհակալութեանը անցուցած են և իրենց փառքը սասանիկ աւելցուցած են, սակայն զայս ալ խիստ թերի գտայ. հանդիպեցայ Բագրատունեանց նշանաւոր Թագաւորութեան, հոն ներկայացան ինձ այնպիսի քաջեր բազմակերպ բարեմասնութիւններով զարդարուած, որոնք հայրենեաց ազատութեան ու երջանկութեան համար մինչեւ իսկ կեանքերնին զոհած են, սակայն այս ալ իւր Թերութիւնն ունէր. վերջապէս պահ մ'ալ անձնիշխան Ռուբինեանց պատմութեան էջերը ակնարկելէս յետոյ՝ հոն կերպով մը փոքր 'ի շատէ կատարելութեան հասած մարդիկ կը տեսնէի, որոնք ազգին բարութեան համար ամէն ջանք գործադրած և գրեթէ այլոց նախանձը շարժած են, սակայն սա ալ թերի կերեւէր ինձ։

Հայը կեանք չէր ստացած, և դեռ ըստացած ալ չէ. քանզի իրեն կեանք տուող չկար. հիմայ որ քիչ շատ իրեն կեանք տըւող կը գտնուի, ինքը առնուլ չուզեր։

Այսպէս էր երբեմն Գաղղիա որուն վիճակը տակաւին բարւոքած չէր, իրեն կեանք տուողն ճանչել չուզելով՝ գրեթէ նոյն անուն մ'ունէր. Վոլթէր որ ազատ կերպով մարդկային ճշմարիտ կենաց վրայ խօսեցաւ, իրեն համար խրախոյս և քաջալերութիւն հալածանքն եղաւ. նոյնպէս Ռուսօ, որ կըրօնի ազատութեան վրայ խօսեցաւ, փոխարէն գովեստ եղաւ իր աքսորանքը՝ նաև Տիտրոյ որ իմաստութիւն ունեցող անձանց վրայ ազատ կերպով կը խօսէր, մարդուս բնական ազատութիւնը իրեն ճանչցնելուն համար բանտարկուեցաւ։ «Եթէ Մութէն իր մէկ գրուածքին մէջ կըսէ թէ ազգի մը մէջ որչափ որ ուսումնական անհատներ ըլլան, եթէ ուսման լոյսը ժողովրդեան մըտքին խորշերուն մէջ թափանցած չէ այն ազգին փրկութեան յոյս չկայ և անոնց հանճարէն ցոլացեալ լոյսն ալ դատարկութեան մէջ կը ցրուի»։ Ասի ճշմարիտ խօսք մ'է, ինչպէս հանապազօրեայ փորձերն իսկ մեզ կապացուցանեն։

Տեարք իմ, Հայուն երջանիկ կեանքը Թագաւորութիւն ունենալու վրայ չկայանար, Հայուն կեանքը մեծամեծ պաշտօններու վրայ չկայանար, վերջապէս Հայուն կեանքը զբօսատեղիներ յաճախելու եւ զբօսնելու վրայ չկայանար, այլ դպրոցներու եւ ազատ դպրոցներու վրայ, ոչ թէ ազգային՝ ազատ եւ ազգային դպրոց ըսելով ի՞նչ կը հասկընանք. մինչեւ հիմայ ամէն ոք ազգային վարժարանաց մէջ կրթուեցաւ եւ ուսաւ, եւ ինչպէս մինչեւ ցարդ ալ կը շարունակուի, տղայ մը ազգային վարժարանաց մէջ չի կրնար ըստ արժանւոյն դաստիարակուիլ վասն զի հոն կայ բռնութիւն, հոն կայ պատիժ, հոն կը տիրէ երկիւղ. Աստուած մարդս բնականապէս ազատ ստեղծած է իսկ մարդիկ կուզեն զայն ճնշել, Ազգ. վարժարանաց մէջ փափուկ տղուն միտքը կը խանգարեն անոր զուարթութեամբ խայտացող սիրտը կը մարի, աշխոյժ եւ եռանդոտ ոգին չյուսութեան եւ տաղտկութեան տեղի կը դարձնեն, վերջապէս անոր մէկ մի գեղեցիկ հանգամանքները եւ յատկութիւնները կոչնչացնեն, տղան դպրոցին մէջ առաւօտէն մինչեւ երեկոյ այսպէս կեանք վարելէն յետոյ իրիկունն երբ տուն կերթայ խնդալով եւ յուսալով որ գոնէ իր մօրը սիրոյն եւ գորովանացը արժանի պիտի ըլլայ, սակայն 'ի դերեւ կելլայ իր յոյսըն, եւ աւելի կսկիծ տիրէ, վասն զի տանը մէջ ալ կաշկանդուած է իր ազատութիւնը, փոխանակ սէր գորով վայելելու գրեթէ անտանելի խօսքերով իր մանկական կայտառ վիճակը կեղծի. ա՛հ ա՜յս պիտի ըլլայ դեռափթիթ տղու մը վիճակը, խեղճ արարած, զլուութեամբ կուզեն ըղձեղ հրապուրել դէպ 'ի քու կորուստ, որ ամենէն ցաւալին է. սա կը նմանի այն ծաղկին որ աճելու ժամանակ իր դէմ վընասակար խոչնդոտներ կը հանդիպին, այս կերպով յառաջանալու տեղ կսկի յետադիմ կեանք մը վարել, իր անգին օրերն յումպէտս վատնել, եւ այնպիսի աւելի կենօք երբ կը մեծնայ, կսկի անոնց արհեստ մը սորվիլ, սակայն միտքը խանգարուած է, իր մանկութեան ժամանակը բարոյական վիճակ մը եւ բարի օրինակ մը առած չէ, ուստի կսկի Թափառական շըրջիլ եւ ամենուն կարեկցութեանը արժանի ըլլալ, ահա այսպէս Հայ երիտասարդութիւնը իր կեանքը կը մաշեցնէ եւ ահա այսպէս կը վնասէ Հայութիւնը։

Իսկ գալով օրիորդաց, անոնց վիճակը նկարագրել անկարելի կը թուի ինձ, խեղճե՛ր, միմիայն գլխարկի մը, անդամանդեաց զարդի մը եւ գեղեցիկ հագուստներու վրայ կայացուցած են իրենց ճաշակը, եւ երբ զանոնք ունենան՝ կսկին անոնց նըկատմամբ իրարու հետ մրցիլ եւ իրր առաջին ներկայանալ իրարու, եւ այնպէս կը կարծեն թէ աշխարհի մէջ իրենցմէ երջանիկ մարդ անկարելի է գտնել. որով Հայ օրիորդք իրենց համար աւելի դժբաղդին կեանք մը ընտրած են քանթէ բարոյական. ահա Հայուն համար գլխաւոր եւ պղալի կորուստ մը։

Գալով հիմայ ազատ դպրոցներու, որքան փորձեալ ստուգութիւն մ'է որ ամէն անհատ պէտք է իր շահը ընդհանուրին շահուն մէջ փնտռել, ասի կը հետեւցնէ թէ ազգի մը մէջ գտնուած ձեռնհաս մարդիկ ընդհանուրին դաստիարակութեան շահը խորհելով իրենք ալ բարոյապէս եւ նիւթապէս շահուելու են. ազատ եւ անկախ՝ վարժարան, հոն կը բարւոքի Հայուն կեանքը, հոն կանհետանան Հայուն զարաւոր ժանգոտած գաղափարներն, հոն դաստիարակուող տղայ մը չը կրնար թշուառ ապագայ մ'ունենալ, վասն զի ազատ գաղափարներ կընդունի եւ բարոյական վիճակ մը կստանայ, հոն դաստիարակուող Հայն ու Հայուհին իրենց ապագային բարւոքութեանը վրայ թող անտարակոյս ըլլան. վասն զի հոն այս կէտը խորին խորհրդածութեան ենթակայ կըլլայ։

Տղայ մը դաստիարակել՝ լոկ մէկ անձ մը կրթել ըսել է, իսկ աղջիկ մը դաստիարակել՝ ամբողջ ընտանիք մը եւ կը համարձակիմ ըսել ամբողջ ազգ մը կրթել ըսել է։ Ազատ դպրոց ըսինք. ազատ դպրոց ըսածնիս անանց մեկնած կերպը պէտք չէ հասկընալ որոնց համար սոյն կերպ վարժարաններու հաստատութիւնն ու կարեւորութիւնը անտանելի կերեւի. սակայն ես այնպիսեաց համար, ինչ ստախճանէ որ ըլլան, կըսեմ որ եթէ ազատ դպրոցի մը քայլերուն դէմ խոչնդոտներ կանգնել կուզեն, ինքզինքնին արդարութեան մատնած կըլլան. եւ ամբողջ ազգի մը թշուառութեան պատճառ։ Երջանիկ եմ Ազգային վարժարանի աշակերտուհի ըլլալուս, եւ շնորհակալ եմ յերկնից որ ազատամիտ բարերարի մը պաշտպանութեան ներքեւ կը դաստիարակուիմ, ինչպէս նաեւ սիրելի ընկերուհիքս ալ, որ իր տաժանելի աշխատութեանց մէջ աշխատիկ յաւերժական յիշատակաց արժանի հաստատութիւն մ'ալ կը կանգնէ, այն է փանոսեան վարժարան. կեցցէ՜ ազա փանոսեան էֆէնտի. կեցցէ՜ ամենայն ճըշմարիտ ազգասէրք. կեցցէ՜ փանոսեան եւ Ազգային վարժարանք։

Դուշի Գուբէլեան։

ԱԶԴ

ԼՍԱՐԱՆ

Ա. Բ. Գ. ի Բարեկամ ընկերութեան

1871 Նօյտ. 16 չորեքշ. գիշեր ժամ 3

Սամաթիոյ Ա. Բ. Գի Բարեկամ Ընկերութեանս ընթերցարանը երկու սեռին համար ալ բաց է, ուր պիտի ատենախօսէ Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Մինասեան։

Մուտք 2 դահեկան

Տղայոց կէս գին։

'Ի դիմաց վարիչ ժողովոյ

Ռ. Ս. Քէլէշեան.

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻՍՏԷՆ ԹԱՀՐԻՐԱԹ

Տախիլիյէ Նազըրը Մ. Լամպրէքին պիրտէն պիրէ վէֆաթ էյլէմէսի, ճիւմհուրիյէթ րէյիսինին տախի վէֆաթը իհթիմալինի խաթըրա պըրագըմագտա տըր։ Պունուն պիր չարէսինի պագըլմագ. ղաղէթալար, մէյտանտա օլան մէսէլէնին հալլ իտիլմէսինի Թալապ էյլէմէքտէ, ֆագաթ քէնտի Թարաֆլարընտան մէսէլէնին նէ սուրէթլէ հալլ իտիլմէսինէ տայիր հիչ պիր Թէքլիֆ մէյտանա գօեամամագտա տըրլար։ Եալընըզ Պօնափարթ Թարաֆտարլարը, մաալ հիւքմիւնէ կէչմիչ օլան քէնտի քիւսթախլըգլարը իլէ Ֆիքիրլէրինի աչիքեար սուրէթտէ պէեան էյլէմէքտէ տիրլէր։

Պունլար, Պուրպօն վէ Պօնափարթ սիլսիլէլէրինտէն պիրիսինի Ֆըրանսաեա հիւքմտար օլմալըը իսթեա ճիւմհուրիյէթ Թարաֆտարլարընտան պիրիսինի հիւքմտար նասպ իթմէք իսթէր օլտուգլարը հագգընտա գուրտ վառըթթաուբըյա պէեանը էֆքեար էյլէմէսի իչին միլլէթէ միւրաճաատ օլուն-

մասընը թալապ իյլէմէքտէ տիրլէր քի պու սուրէթլէ, տէրլէր, մաղլուպ օ-լանլար քէնտի մաղլուպիէթլէրինի դապուլ իթսինլէր, վէ վանթանբէր-վէրլէր տախի, ֆբրքա թարաֆտարլա-րը եէրինէ կէչսինլէր. պիր Ֆրանսըզ վագթի միւնասէպէթտէ վանթանընդն մէնֆաաթը խաթրը իչին քէնտի ղու-րուր վէ հըրսըշան ութամաքնը գուր-պան իթմէքլիյի պիլմէյի տիր տէյի ի-լավէ իթմէքտէ տիրլէր։ Հէր քէս քէն-տիսինի, հիւքմ իթմէք իչին տօղմու-շում՝ տէյի զանն իթմէքտէ վէ խալդ տախի, իթաաթ իթմէմէք հուգու-դունու քէնտուեէ հասը իյլէմէքտէ (վերապահել) տիր։

Մէսէլէյի հալլ իթմէք իչին Պոնա-բարթ թարաֆտարանընդն թէքլիֆի դապուլ օլունապիլիր իտի էկէր միլլէթ հէր հալտէ քէնտի դարարը իլէ իդթի-ֆա իթմէքլիյի պիլսէ իտի։ Ֆրանսա ղաթէն «պադդալարընդ դբրալը» թէս-միյէ օլունան քէնտի Լուի Ֆիլիբինէ, վէ իչինճի Նաբոլէոնուն կիւնիւնտէ «Դբլբճ սալթանաթընա», «Ֆիլիբ-լբ-Հարտիսինէ» (ճէսուբ Ֆիլիբ) Լուի-լբ-Պիէն-Յմէսինէ (սէվկիւլի Լուի) վէ Նաբոլէոն-լբ-Կբրանընա (պէյիւք Նա-բոլէոն) մալիք օլմուշ օլտուղու հալտէ չիմտի տախի Թիէրի, եանի քէնտի Ալ-ֆ օնս-լբ-Նէսէսերի վար տբր վէ օնուն եէրինէ Պախթ վէ եախօտ Թէսատիֆ կէչիրմէք իչին հազբրլբդ կէօրմէքտէ տիր։

Միրապօ, պիր խուսուստան տօլանը Մարսիլեա էհալիսի թարաֆը տան ֆիլ-թուհաթլէ կէօթիւրիւլտիւքտէ, պաշ-լատը աղլամանա, —նաշլ քի կէօր-մէքտէյիզ կէօզ եաշը տէօքէնլէր եա-լբընբդ չիմսիքի Ֆրանսբդ վիւքէլալարբ տէյիլ տիր— վէ իղտիհամա տէօնէ-բէք, եալբընբդ պու սուրէթլէ էհալի-նին էսիրի օլմալը տէտի, Ֆրանսաա պուլունմամբշ հիչ պիր վիւքէլա եախօտ հիւքմոար քի պէօյլէճէ հէր վագթի էհալինին էսիրի օլմուշ օլսուն։

Կէօրիւնիւր քի բիայէթ իթմէքլիք Ֆրանսաա էօլմիշ տիւր։ Զանն իտէր-սին քի վ.օլթէր, սահիհէն մէղհէպի էօլտիւրմիշ վէ Բբրուտօն տախի, միւլքիէթ, եախօտ չէօյլէ սէօյլէյէլիմ, նիզամ ու բաղբթա թէմէլլէրինէ պալ-թա վուրմուշ տուր։

Պու հալ զայէթլէ թէէսսիֆէ շա-եան պիր հալ տբր. ֆագաթ միլլէթէ էօն աեագ օլանլար, միլլէթի, սիւլիք իյլէմեեէ պօրճլու պուլունտուղլարբ եօլտան կէօթիւրմէյիպ, 1870 սէնէսի յուլիս այընտան պէրու մէմալիք վի-րիլէն տէհշէթլու տէրսլէր իւղէրինէ կէօզլէրինի դաբամադտա վէ ֆբրքա-լարբ պիրիպիրլէրինտէն այբրան սէտ-լէրի տէվիրճէք եէրտէ, անլէրին միա-նէսինտէ պէօյիւք պիր տիվար չէքմէք-տէ տիրլէր։ Օրատա քի աղլամագ լա-ղբմ տբր կիւլէրլէր, ադբյլարբընը ֆէ-նա չէյէ վիրմիշ օլտուղլարընտան, պէօյիւք չէյլէր հագդընտա ղայրէթ վէ հավէսլէրի դալմամբշ տբր։ Օն պէ-շինճի Լուի կիւնիւնտէ, մէղքիւր պի-հուտէլիք աֆվ օլունապիլիր իտի, ֆա-գաթ, 1871 սէնէսի ճիւմ'ուրիեէթի կիւնիւնտէ, պէօյիւք պիր թէհլիքէ վէ չօճուղլուղ ալէամէթի տիր։ Ֆրան-սա, աչբդ կէօզ վէ ադբլբ օլտուղու իլէ պերապէր ադբր պաշ օլապիլիր, ֆագաթ պիր չէյէ չարուդ սուրէթտէ լինանմադբղա տէվամ իթտիյինտէ, զայիֆլէնիր։ Իքինճի Ֆրէտերիքին աս-քէրլէրի, Բօզղաք մուհարէպէսինտէն սօնրա, Սուրպղ Ֆրանսբզլարբ հէր դ'էյ ինանբը պոռոլ թէսմկյէ իյլէտիլէր։ Ա-լա պբրագմամալբեբզ քի իմբէրաթօր Կիյեօմուն Էյէ-ԷՀ, Ֆրանսաեը դաթի սուրէթտէ թէրք իյլէտիքտէն սօնրա, աթալալարբմբզ նասբլ կէօսթէրմիշլէր իտի իսէ պիղ տէ էօյլէճէ Ֆրանսաեը պբրագտբդ տէսինլէր։

(Լ. Թայմղտան խիւլասա)

Մ. ՊԷՆԷՏԷԹԹԻՆԻՆ ԲԻԹԱՊԸ

Էկէր իմբէրաթօրլուղուն թէմէլի օլան ուսուլի իյզահ իթմէք իգթիզա իտէր իտի իսէ, իշթէ Մ. Պէնէտէթ-թինին (իչիւնճիւ Նաբոլէոնուն էյնա-մբ սալթանտթը սօնլարընտա Բրուսիա-տաքի Ֆրանսա սէֆիրի) պու տէֆա նէչբ իյլէտիկի քիթապը, մէղքիւր ու-սուլի թէքմիլ սուրէթտէ աշիքարէ չբդարմադտա տբր։

Միւմայիլէյհ սապբդ Ֆրանսա սէֆի-րինին պու տէֆա նէչբ իյլէտիկի բէս-մի թահրիրաթլարը օգուտուղտան սօնրա, հիւքիւմէթի իմբէրաթօրի, ն ՀԷՏԷՂ ԿՅՈՆ պէրու, Մ. տբ Պիզմար-քընդն գուրտուղու տուղագտան վէ մէպ-տէճէ Պէրլին գապինէթօսու թարա-ֆընտան դարարկիր օլան պիր մուհա-րէպէ մագսէտ ու նիհէթի իլէ Ալման-եատա իճրա օլունան տէհշէթլու թէ-տարիքեաթտան խապէրտար տէյիլ իտի տէյի գապուլ իթմէք միւմքին տէյիլ տիր։

Քիմ տէրիսաթբը իթմէղ Սէտան ա-տամընդն (Նաբոլէոն) վիւքէլալարբ թարաֆընտան Դավանին մէճլիսի մին-պէրինտէն Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Պէնէ-տէթթի իւղէրինէ եաղտբրբլան պիր թագբմ թագպիհլէրի, պունլար մէ-հարէթսիզլին, ճահիլին տիյէրէք Մ. Պէնէտէթթիյի թագպիհ իյլէտիլէր, վէ նիհանէթի, սէֆիրի միւմայիլէյհի, ղուհուբ իտէն մուարաղայա մէսսալ թուլթուլար։

Հիւքիւմէթ բէյիսինին եանի իմբէ-բէրաթօրան վէ քէնտի միւշավիրլէրի-նին գապիտիյէթսիզլիկինի կիղլէմէք ի-չին, կէօզիւնիւ գաբահբզ վուգուա կէլէն հալէրի կէօրմէքտին, թարիղ ալընտբ, վէ նիհանէթի «քէնտի չօլ-բաղ թավր ու հարէքէթինէ գաթի մուխապէրաթ օլունմասընա վէ պու սուրէթլէ Ֆրանսանընդ, գբլբճընը գբ-նընտան տիշարը չբդարմաեա սէպէպ օլտուն» տէյի Մ. Պէնէտէթթիյի թագ-պիհ իյլէտիլէր։

Պու սէօյլէյիշ, Մէքսիքա մատտէսի հագդընտա սէօյլէնէն եալանլարա վէ սայիր պիր չօղ էսէֆենկիշ մանօվրա-լարա իլավէ օլունմուշ եէնի պիր եա-լան օլուպ, մէղքիւր եալանա իրթի-քեաղ իտէն ատամլարընդ նէ այարտա չէյ օլմուշ օլաուղլարընը աշիքար սուրէթտէ մէյտանա չբդարմբշ տբր։

Մ. Պէնէտէթթինին, «Բրուսիատա մէմուրիեէթիմ» իւնվանը քիթապը օգունտուղտա, պու պապտէ ասլա շիւբհէ օլունամաղ։

Բրուսիանընդ, պիր դաշ կիւն ղար-ֆընտա տէհշէթլու պիր օրտու ճէմ իյլէմէսինէ միւսաատէ իտէն թէնսիքա-թը ասքէրիյէսի հագդընտա, տէյիլ եալընբզ խարիճիյէ նազբրընա, իլլա իւ-չինճիւ Նաբոլէոնա տախի տայիմա մալիմաթ վիրիլմիշ տիր։

Բէսմի թահրիրաթլարտան անլաշըլ-տբղընա նէղարէն, Մ. Պէնէտէթթի, իճրա օլունան թէտարիքեաթը 1866 սէնէսինտէն սկբրու տուրմադբզընդն Թիյէբրի սէրաեընա պիլտիրմիշ, վէ Ֆրանսա «իլբ էվվէլ իլանը հարպ իյլէ-տիքտէ» վանթան տույղուսունտան թահրիղ օլունարադ պիւշիւն Ալման-եանընդ պիրլէշէճէկինի իմբէրաթօրա պէեան իյլէմիշ տիր։

Իսպաթ իտէն խուսուս, էսքի տիբ-լոմաթընդ, եանի Մ. Պէնէտէթթինին պէեանաթլարընընդ, պիր թագբմ նօ-թալար, թէլէկրաֆլար վէ թահրիրաթ-լար իլէ թաստիք օլունմուշ օլմալարբ տբր քի պունլարընը օգուեան ասլա շիւբ-հէեէ զահիպ օլամադ։

Խա՛յր։ Իմբէրաթօր հիչ պիր չէյտէն պի խապէր տէյիլ իտի։ Վէ Մ. տբ կբ-բամօն, Սէնաթօ մէճլիսինտէ Հօհէն-յօլէրն ըբբէնսինին գանտիտալբղը հիւ-քիւմէթի իմբէրաթօրիեէ պիլտիրիլմէ-տի, վէ Մ. տբ Պիզմարքընդ նիհէթ ու էֆքեարլարընտան քեամիլէն պի խա-պէր իտիմ տիմէսի իլէ եալան սէօյլէ-միշ տիր, չիւնքի Մ. Պէնէտէթթի, թա 1869 սէնէնէսի մարտ այբ 27 սինտէ, Բրուսիա իլէ Իսբանեա պէյնինտէ պիր խուսուստան տօլայբ մուխապէրաթ ա-չբլմբշ օլտուղունու պիլտիրմիշ վէ պու պապտէ տիդգաթ իտիպ կէօղէթլէտի-կինիզտէ պիւիւք մէնֆաաթ էլտէ ի-տէրսինիզտէյի նասիհաթ վիրմիշ տիր։

Մ. Պէնէտէթթի, պէօյլէ մուսի-պէթլու ֆէլաքէթտէ գարար գբլաճագ օլան Բբրուսիանընդ քեաֆֆէյի օեուն-լարընա պիրէր պիրէր տիդգաթ իթմիշ նասբլ քի, 1869 մայիս 11թ արիխլի պիր թահրիրաթընտա, «Իսբաեանընդ հա-լը հաղբրբ իւղէրինէ» Բբրուսիանընդ բէ-յիսի վիւքէլասը իլէ իթմիշ օլտուղու միւքեալէմէյի պէեան վէ Մ. Թիվ իլէ քէնտի պէյնինտէ ալընբզ վիրիլէն մէք-թուպլարբ տախի մէղքիւր միւքեալէ-մեեէ իլավէ իյլէմիշ տիր։

Ֆագաթ մէղքիւր քիթապտա սա-հիհէն մուհիմմ օլան չէյ, վէ իչինճի Նաբոլէոն իլէ քէնտի հիւքիւ-մէթի ալէյհինտէ հիւքմ իտէն չէյ, Մ. Պէնէտէթթինին, 1870 սէնէսինտէ Լմնտէ իճրա իյլէտիյի մէմուրիեէթինին նագիեէթի տիր։

Մէղքիւր քիթապընդ միւէլլիֆի չու նէթիճէյի չբդարմադտա տբր քի— թաստիդ գբլբճը պիր թագբմ էվրագ-լարա իսպաթ օլունմուշ տէհշէթլու՛ նէթիճէ—գբրալ կիյեօմ, Ֆրանսբզ սէ-ֆիրինէ հագարէթ իթմէքլիյի ֆիքրին-տէն պիլէ կէչիրմէմիշ տիր։

Մ. Պէնէտէթթի, Բրուսիա դբրա-լընընդ, յուլիս 13 իւ սապահբսը, իսթէ-տիյի «Ե-ՖՖԷՏ Ր-ԸԼԷՏ հիւքիւմէթի իմ-բէրաթօրիեէեէ վիրմէեէ մէյեալ պու-լունմուշ օլտուղու թաստիդ վէ իսպաթ իյլէմիշ տիր։

Մ. Պէնէտէթթի, քէնտիսինին խա-պէրի օլմագսբղընը, Թիւյերբի սարայընտան ԿԷՏԷՐ-ԿԱՆ ԿԷՏԷՐ- Բրուսիա դբրալբ-նա քէշիտէ օլունան թէլէկրաֆընը Էմնէ վարիտ օլմասբ իլէ, դբրալ հագբրէթ-լէրինին պիրտէն պիրէ թէպտիլի նի-հէթ ու էֆքեար իյլէմիշ օլմասընընդ սէ-պէպլէրինի պիլտիրմիշ տիր։

Հիւքմտարանէ պիր սէօյլէյիշլէ գա-լէմէ ալընմբշ օլան մէղքիւր թէլէկրաֆ, պիր թագբմ եէնի վէ «մութլաղ սու-րէթտէ դաթի մուխապէրաթա սէպէ-պիեէթ վիրէճէք» մաթլուպաթլար մէ-յտանա գօյմուշ տուր։

Պու սուրէթլէ, իչինճիւ Նաբոլ-էօն տէյիլ եալընբզ հէր պիր չէյ հագ-գընտա սահիհ մալիմաթ ալմբշ, հաթ-թա հէր՝ չէյ սբրասընա կիրմիշ վէ հագդ-ճա թալապ իյլէեէպիլտիյի չէյի էյտէ իթմէեէ մուվաֆֆագ օլմուշ օլտուղու հալտէ, հէր չէյի պօղան եալընբզ քէնտիսի օլմուշ տուր։

Բըլէպիսիթտէն, եանի ումումի դու-բատան անլաեարադ, 337 պին քիշի-տէն զիեատէ ասքէր չբդարամաղ օլ-տուղունու պիլտիյի հալտէ, սապբդ իմբէրաթօրու իլանը հարպա թահրիդ իտէն դանդի չէյ օլմուշ տուր։ Պունու սահիհ սուրէթտէ պիլմէք կիւճճէ տիր, եալընբզ Սէտանտա մաղլուպ օլմուշ օ-լան ատամ պիլիր։

Պու դատարճբզ թէֆթիշլէ իգ-թիֆա իտէրիզ, չիւնքի, զայէթ-լէ էհէմմիեէթտէն օլան մէղքիւր քի-թապը պիր ուճունտան տիկէր ուճու-նա գատար թէֆթիշ իտէմէյիզ. մէղ-քիւր քիթապտան շու անլաշբլմադտա տբր քի Լիվրօպանընդ թամ եիրմի սէնէ ֆէթթին պիր էհլի լօլիթիդ զանն իյլէ-տիկի ֆագաթ սահիհի, պուլանընդ վէ սէպաթսբզ պիր ֆիքիրէ սահիպ օլմուշ օլան ատամ դապիլիյէթսիզ պիրիսի իմիշ։

Մէղքիւր քիթապտան շու նէթիճէ չբդամադտա տբր քի իմբէրաթօրուն վիւ-քէլալարբ, տարա սբդբլբդլարբ վէ քէնտի միլլէթլէրի վէքիլլէրի հուզու-րունտա նէ սուրէթլէ թէպրիյէյի զիմ-մէթ իթմէյի շաշբրբդլարբ վագթի, գապահաթլարընը, քէնտի էմրլէրի թահթընտա պուլունան մէմուրլար իւ-ղէրինէ աթարադ, վէ քէնտի խըտմէթ-լէրինտէ պուլունանլարբ աղվ իտէրէք հագալարընը սբյբրմբշլար տբր։

Լ.ուքի սէֆիր, եանի, Պէնէտէթթի իսթէմէտի քի թէվարիխ, քէնտի տա-թանընդն խարապիեէթինէ քէնտիսինի մէսուլ թուլթսուն. պունու պէօյլէ եարմասը իլէ չօգ էյի իթտի։

Շիմտի, Մ. Պէնէտէթթի սայէսինտէ պիլիրիզ քի մուհարէպէ իսթէյէն իչինճիւ Նաբոլէոն օրմուշ տուր տէյիլ քի Ֆրանսա, վէ սապբդ իմբէրաթօր մութլաղ սուրէթտէ մուհարէպէ իս-թէմիշ տիր վէ դեկտեմբերին 2 ինճի կիւնիւնտէ իճրա օլունան մուամէլէյի ճէպրլիյէ սէմէրէսի օլան իմբէրաթօր-լուղ, սոն պիր մուամէլէյի ճէպրի իլէ էօրմիշ տիւր, վէ պու տա ատալէթ իգթիղասընտան իտի։ (Թիւրքի)

Մ. ԼԱՄՊՐԷՔԻՆ ՎԷՖԱԹԸ

Մ. Լամպրէք, (Ֆրանսանընդ տախիլի-յէ նազբրը) իւչ սէնէէտէն պէրու դան տիւքիւրիւր իտի վէ իչտէն չէքիլիպ բահաթ իյլէմէսինի քէնտիսինէ նասի-հաթ վիրիլիր իտի իսէ տէ, գուլաղ ասմաեբզ, խըտմէթինի ճան ու կէօնիւլ-տէն իլէրի վարտբրբր վէ քէնտիսինի գուլլանմադ իտի, հալ պու քի տօսթ-լարընընդ իպրամ իյլէմէլէրի իւղէրինէ պիր չօղ տէֆա խսթիֆասընը վիրմէք խսթէմիշ իսէ տէ, Մ. Թիէր հէր տէ-ֆասընտա տա մէղքիւր նիհէթինտէն վազ կէչիրթտիրմիշ տիր։

—Կէօրէճէքսինիզ քի, մէմուրիեէ-թիմին եիւքիւ աղբրլբդը ալթընտա էօլէճէյիմ տէր իտի, վէ Մ. Թիէր տա-խի, պունա ճէվապ օլարադ, —պա խուսուս էկէր պէօյլէճէ թիւթիւն իշ-մէքլիեէ տէվամ իտէճէք օլուր իսէ-նիզ, տէյի ճէվապ վիրիր իտի։

Մ. Լամպրէք, թէհամմիլ իլէ մէ-մուրիեէթինի իլէրի վարտբրբր, ֆագաթ Մ. Թիէրին թիւթիւնիւ քէս տիմէսինէ ատա դուլաղ ասմայբզ, Մ. Թիէր թիւթիւն սէվմէտիյինտէն պանատա պբրագմամբ նասիհաթ իթմէքտէ տիր տէր իտի։

Միւթէվէֆայի միւմայիլէյհ, սա-պահտան ախշամա գատար թիւթիւն իշէր, չէօյլէ քի, հէր քանդի տէֆա քի միւմայիլէյհէ բասթ կէլէ իտին, աղբնտա սիկարա կէօրիւր իտին։ Հալ խաթբը սօրանլարա, հէր վագբթ էօքսիբիւրիւմ, էյլիմ, ֆագաթ պիր աղ եօրկունում, տէր վէ թիւթիւնտէն

վաղ կէշ տէյի նասիհաթ վիրէնլէրէ գուլագ ասմաերպ կիւլէր վէ սիկարասընրն տիւմանընը հավաեա չէգարբր իսի։

Պիր գաշ կիւնտէն պէրու քէյֆինի ղիեատէ պօղարագ, թասիպ ճէլպ օլունտու իսէ տէ, հէքիմ միւշարիլէյհին հալինի թէհլիքէլի կէօրմէսի վէ եալընը բահաթլանմալը սբր տէյի պէեանը էֆքեար իլլէտի։

Կէշէն հաֆթա պիր սապահ խըստէֆքեարը, Մ. Լամպրէքին օտասընա կիրտիլինտէ, միւմայիլէյհ, եօրուլմուշ օլտուլունու վէ պիրաղ բահաթլանմտեա իհթիեաճը պուլունտուղունու պէեան իլլէտի։

Սաաթ սէքիզտէ, խըստէթքեար, միւմայիլէյհին օտասընա կիտէր։

Մ. Լապրէք, ուղուն պիր սանտալիեէ իւղէրինտէ եաբըլմըշ օլտուղու հալտէ, կիւճ հալ նէֆէս ալըպ վիրէպիլմէքտէ իսի—էօլեճէյիմ, հայտէ կիթ մատամա խապէր վէր տէտի դուվէթսիզ պիր սէսլէ։

Մատամ Լամպրէք դօշարագ կէլտի, ֆագաթ իշ իշտէն կէչմիշ իսի, Մ. Լամպրէք լադբրտը իտէմէմէքտէ, անճագ աղզընտան անլաշըբմատըգ պիր դաշ սէօղ չըգարտը վէ գարբսընրն էլինի սըդարագ բուհունու թէսլիմ էյլէտի։

Մ. Լամպրէքին 9 նէֆէր էվլատը վար տըր։ Միւթէվէֆֆայի միւմայիլէյհ կէօյտիւ իւղէրինտէ ասլա նըշան թաշըմագ իսի։

ԶԻԳԱԿՕ ԵԱՆՂԸՆԸ

Զիկակո էհալիսինի տիւչարը սէֆալէթ, վէ պլիթիւն տիւնեաեը տախի տիւչարը տէհշէթ դըլմըշ օլան Զիդակո եանղընը իւղէրինէ, Թայմըզ ղազէթասընա, ամթիսէքի տիդգաթա շաեան մէքթուպ իրսալ դըլընմըշ տըր։

«Լիկէր ալընան խապէրլէրտէ պիր միւպալաղա եօգ իսէ, Զիդակո եանղընը, խարապ իթմէքլիք ճիհէթի իլլէ, Լօնտրանընը պիւյիւք եանղընընը տախի պաոթըրմըշ տըր։

«Լօնտրանընն պիւյիւք եանղընը վիրանէլէրի, եանի Թաուբրտան Թէմբըլա դաատար 440 ֆէբրտան (1) զիեատէ եէր թութմամըշլար իսի. Զիդակո չէհրինէն եանմըշ օլան դըթաառը իսէ, չէհրին թա կէօպէյինտէ օլարագ, իւքի միւբէպպա վիլ եէր տըր։

«Լօնտրանընն պիւյիւք եանղընընտա 12,000 տէն 13,000 է դաատար խանէ եանմըշ օլտուղու պիլտիրիլմիշ իսի. Զիդակոտա եանմըշ օլան խանէլէրին մըդտարը տախի օլ դաատար տըր. քէղալիք օլ պիւյիւք եանղընտա, Լօնտրատա նէ դաատար չէգ ֆամիլեա խանէսիզ դալմըշլար իսի իսէ, չիմտի Զիդակոտա տախի օլ դաատար ֆամիլեա խանէսիզ դալմըշլար տըր։

Զիդակո չէհրինտէ տախի, թըպդը էսքի Լօնտրա կիպի, խանէլէրին էքսէրիսի, աղաճ պինա տըր. ֆագաթ պիւյիւք Հիւքիւմէթ տայիրէլէրի, օթելլէր, թէնաթրօլար, վէ 150 դըթա դաատար օլան քիլիսէլէր, թաշտան եարըմըշլար տըր։

«Մէղտիւր Ամէրիկա շէհրինէ մախսուս օլան հալ, քի եանղընընն տէհշէթլու պիր չարուղլուդլա եաեըլմասընա սէպէպսիզլիք վիրմիշ տիր, հէման սօղաղլարընն եան դալարընընը, քաֆֆէֆէն թախթա սէօյէմէի օրմալարը հալի տիր։

«Հէման 600 միլ դաատար ուզունլուղլարը պուլունմուշ օլան եան գալարընընմարընն անճագ 60 միլ դաատար եէրի թաշ տէօշէլի գալտըրըմ տըր։

«Դէրէք Սթրիթ սօղաղը կիպի ան նա սօղաղլարտա սաախի, օրթա եօլ, տէօրթ քէօշէ աղաճ քիւթիւքլէրի իլէ տէօշէնմիշ տիր։

«Պունլար, օլ դաատար չաբուղ թութուշուր հալտէ տէյիլլէր տիր, լաքին աղաճ տէօշէլի եան դալտըրըմարընտան չօղլարը, օլ դաատար եիւքսէքտէ եաբըլմըշլար տըր քի, պունլարընն ալթընտա, բիւզկեար պօրու կիպի իշլէյիպ, ալէվլէրի, բէք չաբուղ տուրէթտէ եաեարլար, վէ վուգուի իհթիմալտէն օլտուղունտան ղիեատէ պիւյիւք խարապկեէթ օլմուշ տուր կիպի կէօսթէրիրլէր։

«Կէչէն սէնէ տախի, պիր չօղ ինսան թէլէֆիեաթը իլէ պէրապէր, եինէ պիւյիւք պիր եանղընընը վուգու պուլտու, լաքին վարիտաթճա հուսուսէ կէլէն զարար ղիեան, 3,000,000 թալէրի կէչմէմիշ իսի։

«Օլ վագթթ Ռուսպաշ ճատատէսինտէ, Ռուշինկթընն սօղաղընընն քէօշէ աղզընտա, եան եանա պիթիշիք պիր թաղըմ խանէլէրտէն միւրէթթէպ ճէսիմ պիր էպնիյէ հէյեէթի խարապ օրմուշ իսի։ Շիմտիքի եանղընն իսէ, օլթարզտա օլան 30–40 դըթա ճէսիմ էպնիյէ հէյեէթլէրի խարապ իթմիշ տիր, քի անլէրին էքսէրիսի, Լօնտրանընն Փէնընն Սթրիթ (1) նամ սօղաղընտա պուլունան պինալար կիպի, միւհքեմ վէ հէյպէթլու պինալար իսիլէր։

«Պիր միւտտէթ, չօղ սէֆալէթ օլաճագ տըր, վէ ինսան թէլէֆիեաթը տախի, աճընաճագ տէրէճէտէ տիր. լաքին Զիդակո կիպի պիր շէհիր իչին, պու ֆէլաքէթ, անճագ քէնտի իլլբուլէմէսինէ մուվաֆֆաթ պիր էնկել սաեըլը։

«40 սէնէ զարֆընտա, քէնտի սէքէնէսինին մըդտարը 300,000 նէֆէրէ չըգմըշ օլան պիր շէհիր, տահա զիեատէ պիւյիւք պիր հալը խթիդպալէ (ապագայ) վասըլ օլաճագ դուվվէթէ վէ բուհա մալիք սաեըլը։»

Լօնտրանընն Թայմզ ղազէթասը, սօն տէֆա Ցրանսատա, Ռումի Մէճլիսէր իչին վուգու պուլան ինթիխապլարտա, Պոնաբարթ Թարաֆկիրլէրինին քէնտիլէրէ լումիա վիրէճէք պիր նէթիճէ կէօրէմէմիշ օլմալարընը պէեանի իթտիյի սըրատա, Ռումի Մէճլիսէրէ 4000 նէֆէր աղա ինթիխապ օլունաճագ իքէն, պունլարընն իչինտէ, անճագ 370 նէֆէր Պոնաբարթ Թարաֆկիրլէրի գուրա դաղանմըշլար, վէ պու հալ իսէ, Ցրանսա էհալիսինին անճագ պիր ֆէքիչիք դըսմընընն Նարօլէօնա Թարաֆ տուրմագտա օլմասընը աշիքարա կէօսթէրմէքտէ տիր, տէմիշ տիր։

—Իմբէրաթօր Նարօլէօնա ալէթ օլմագ իւզրէ Թապ ու նէզը իսթիմէյէ պաշլամըշ օլան Օրար նամ Բարիս զազէթասը, սօն տէֆա վուգու պուլան ինթիխապլարտա, Նարօլէօն Թարաֆկիրլէրինին ենինմիշ օրմալարընա դարշը, ամթիսէքի Թէսեյլի պէնտինի եաղմըշ տըր։

«Շուրասը տիդգաթու շաեան պիր շէյ տիր քի, մագատա իմբէրաթօրլուգ Թարաֆկիրլէրի, պիր չօղ եէրլէրտէ, քէնտիլէրինի դանտիտա Թէքլիֆ իթմէմիշլէր տիր, լաքին հէր նէրէտէ քի քէնտիլէրինի մէյտանա գօյմուշլար իսէ, օրատա, պիւյիւք պիր մուվաֆֆագբեէթ պուլմուշլար տըր։

«Պաղը էսքի վիւքէլալարը, միլլէթ վէքիլլէրինէն, վէ սապգդ մէմուրլարը ինթիխապ իտիլմէլէրի, եօյէ պիր նիշանէ տիր քի, անը էհէմմիյէթինէ միւսալաղալը կէօրիւնմէլի, վէ նէտէ եանլըշ անլաշըբմալը տըր։

«Աշիքարա կէօրիւնմէքտէ տիր քի, Իմբէրաթօրլուգ Թարաֆկիրլէրի, բօլթիդաճա իշլերէ գարըշմաեա պաշլամագտա տըրլար, վէ կէօրմիշ օլտուղլարը դապուլիյեէթտէն Թէշէքքի իտէճէք պիր հագգլարը տախի եօգ տուր։

«Փեատրվար այընտա վուգու պուլան ինթիխապլարտա (չիմտիքի Միլլէթ Մէճլիսի աղալարընն ինթիխապլարընտա), Իմբէրաթօրլուգ Թարաֆկիրլէրի, ֆըրդա դավվալարընա կիրիշէճէք պիր հալտէ տէյիլլէր իսի, վէ պակը ճիհէթլէ, ալէյհտէն իլամ գաֆտանընը կիյմիշլէր տիր։

«Պօրտո հիւքիւմէթինին նամտար միւղաքէրէյի ումումիսի, բէք չօղ գանտիտալարը, քէնտիլէրինի մէյտանա գօյմագլըգտան, վէ բէք չօղլարընը տախի, ինթիխապ օլմագլըգտան մէն իլլէտի։

«Լաքին չիմտի, իշլերին հալի, արթըգ էօյլէ տէյիլ տիր. եվվել էմրտէ, ճիւմհուրիյեէթ ֆըրդասընընն, վէ սօնրա տախի, Իմբէրաթօրլուգու տէվիրմիշ օլան իթթիֆագընն եարարգլարը իշլերի սէյր իթմիշ օլան մէմալիք, շիմտի, եաբաճագ շէյլէրի իւղէրինէ սիւշինմէքտէ, վէ գանղի հիւքիւմէթ թարաֆընը դապուլ իտէճէյինէ գալար վիրմէք իշին, անլէրի, պիրիպլիլլէրի իլէ բուպար իթմէքտէ տիր։

«Կէչմիշ հալլերին սահիհլիքլերի, եավաշ եավաշ մէյտանա չըգաճագ, այնի վագթտա, չիմտիքի հալին թէճրիպէսինէ տախի պագըլմըշ օլաճագ տըր։

«Պիզիմ պիրիճիք իւմիտիմիզ, ումումի գուրատա տըր. պիզիմ պիրիճիք մագսէտիմիզ, մէզքուր ումումի գուրաեբ, գավի վէ էմրի իթիտալ իւզրէ (չափաւոր) օլան, վէ մէպատէճէ աշիքար սուրէթտէ սիւզիւլիպ թէմիլլէնմիշ պուլունան, վէ շախալարա պագարագ սօն տէրէճէտէ միւսաատէլի տավրանընն պիր բօլթիդա իլէ, կէրի կէթիրմէքլիքտէն իպարէթ տիր։

«Վէ տիւնեա իւղէրինտէ պուլունան քեաֆֆէյի իսաֆի իթթիֆագլար (դաւադրութիւն), մէզքուր բօլթիդայա դարշը պիր իշէ եարաեամայտճագլար տըր։

«Լաքին էկէր Ճիւմհուրիյեէթ, քէնտի մէմուրիյեթի իճրասընը պաշա չըգարամաշ իսէ, օլ վագթթ Ցրանսա, թապսի պիր նէթիճէ օլարագ, Իմբէրաթօրլուգա միւրաճաաթ իսէճէք, վէ պունու տախի, եալընըզ օնուն իչին եարաճագ տըր քի, ումումի գուրա օլմագսըզընն, հիչ պիր հիւքիւմէթ թարաֆընը պագասը, միւմքին տէյիլ տիր, վէ չունքի, էհալինին հիւքմ տարլըզը իլէ նյե պարընասպիիր օլան հիւքիւմէթի միւսթագիլ եալընըզ Իմբէրաթօրլուգ տուր»։

—Ցէպա նամ Բարիս զազէթասը, ամթիսէքի մէալտէ պիր պէնտ նէշը իյլէմիշ տիր։

«Հէր քէսին պիլտիյի կիպի, սապգդ Իմբէրաթօր Նարօլէօնան նամ ըեամի ալէթի օլան Օպզէրվըր նամ Լոնտրա զազէթասը, կէրէք սապգդ Իմբէրաթօր Նարօլէօնուն, վէ կէրէք քէնտի ֆամիլեասը աղալարընտան պիրիսինին, Ցրանսատա մէվգքի իճրայէ գօնան Պոնաբարթ Թարաֆկիրլէրի տէսիսէլէրինտէն (էնթրիկ) ասլա պիր խապէրլէրի պուլունմատըգընը պէեան իյլէմիշ տիր։

«Օպզէրվըր զազէթասը, միւշարիլէյհ հազարաթընը, եօյէ պիր տէսիսէքեարլըգ վուգուինտէն խապէրլէրի պուլունմուշ եախօտ պուլունմամըշ օլմասընը, քիմտէ՞ն տուեապիլիր—շիւբհէսիզ, միւշարիլէյհ հազարաթընտան պաշդա հիչ պիր քիմսէյտէն տուեամագ։

«Լաքին էկէր սապգդ Իմբէրաթօր Նարօլէօնուն, Ցրանսատա Պոնաբարթ Թարաֆկիրլէրինին տէսիսէքեարլըգտա պուլունմալարընտան պիր խապէրի եօգ իսէ, եօյէ պիր տէսիսէքեարլըգ օլուպ օլմատըգընը նէյտէ՞ն պիլիեօր։

«Պու խուսուս, պիր գօմէտիա օեունունտա, պիր բէաէրին քէնտի էվլատընա ամթիտէքի սուրէթտէ պիր թէղքէրէ եօլլամըշ օլմասընը խաթրըմըզա պըրագբը։

«Սանա կէօնտէրիլէն բաքէթին ալ«թընտա 100 ֆրանք պուլաճագսընը, «պու բարաեը, սէնին վալիտէն, պէն«տէն կիզլիճէ սանա եօլլամագտա «տըր»։

—Սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, Ավսթրիա Իմբէրաթօրու հազրէթլէրի, մահը հալին սօնլարընտա, Իմբէրաթօր կիյեօմ հազրէթլէրինէ պիր վիզիթա վիրմէք իւզրէ, Պէրլինէ կիտէճէք տիր։

—Ժուրնալ տը Բարի նամ Բարիս զազէթասընտա օգունտուպանա նէզարէն, սապգդ Իմբէրաթօրիչա Լօժէնի հազրէթլէրի, կէչէն սէնէ սեպանմիեր այն օրթալարընտա, Ավսթրիա Իմբէրաթօրու հազրէթլէրինէ տախի, թըպդը Ռուսիա Իմբէրաթօրու հազրէթլէրինէ եաղմըշը մէքթուպ մէպլինտէ պիր մէքթուպ իրսալ իյլէմիշ, վէ պու կիւնլէրտէ, մէզքուր մէքթուպանն սուրէթինէն զազէթալարտա նէշը խիլմէսինէ բուխսատ վիրմիշ տիր։

Միւշարիլէյհիւմ իբի Իմբէրաթօրլար հազարաթը տախի, սեպանմիեր այն սօնլարընտա, մէզքուր մէքթուպլարա դարշըրդ, զայէթէ հիւանի թէվէճճիհ եզհար խոճի պիրէր ճէվապնամէ իրսալ իյլէմիշլէր, վէ մէզքուր ճէվապնամէլէրինտէ, պիթարաֆ տուրան Ցէվլէթլէրէն ֆիիլէն մուհարէպէյ միւտտխէլէ իթմէլէրինտէ, պիւյիւք կիճլիկ ըլէր պուլունմագտա օլմասընը, Լօժէնի հազրէթլէրինէ պէեան իյլէմիշլէր տիր։

—Պուվիէրա Հիւքիւմէթի, Սէն—Ռեդրսպուրկա, Վիէննատա, Ֆլորանսա, Բուսաեա, Պէրնէ, վէ Տրէզդէնէ պիրէր էլչի կէօնտերէճէք օլտուղու հալտէ, Բարիսէ իսէ, եալընըզ պիր մատրահակիզադր կէօնտերմէքնիյէթինտէ իմիշ։

—Բարիսին խարապ օլան պաղը մահէլլէրինին հէր հալտէ էէնիսէն եաբըլմալարը եախօտ թամիրլերի հագգընտա լազըմ կէլէն թէրթիպաթը ճիբրաուընա թայինին դըքընմըշ օլան Գոմիսիօնուն ռապօրթօսունտան անլաշըլմըգընա կէօրէ, հէր հալտէ եաբըլմալարը եախօտ թամիր խիլմէլէրի լաղըմ կէլէն էպնիյէլէր իլլին, իբի միլեոն ֆրանք միւհթաճիյեէթ պուլունմագտա իմիշ։

ՍԱՀԻՊ ՂՈՒԿԱՍ
ԿԷՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գաղթատա Ռէնճէնմէրիկ բաղարընտա
Ն՝ օ. 29 Իբսի խանընտա։

վաղ կէչ տէյի նասիհաթ վիրէնլէրէ գուլագ ասմաերպ կիւլէր վէ սիկարասընրն տիւմանընը հավաեա չէգարբր իսի։

Պիր գաշ կիւնտէն պէրու քէյֆինի ղիեատէ պօղարագ, թասիպ ճէլպ օլունտու իսէ տէ, հէքիմ միւշարիլէյհին հալինի թէհլիքէլի կէօրմէսի վէ եալընը բահաթլանմալը սբր տէյի պէեանը էֆքեար իլլէտի։

Կէչէն հաֆթա պիր սապահ խըստէֆքեարը, Մ. Լամպրէքին օտասընա կիրտիլինտէ, միւմայիլէյհ, եօրուլմուշ օլտուլունու վէ պիրաղ բահաթլանմտեա իհթիեաճը պուլունտուղունու պէեան իյլէտի։

Սաաթ սէքիզտէ, խըստէթքեար, միւմայիլէյհին օտասընա կիտէր։

Մ. Լապրէք, ուղուն պիր սանտալիեէ իւղէրինտէ եաեըլմըշ օլտուղու հալտէ, կիւճ հալ նէֆէս ալըպ վիրէպիլմէքտէ իսի—էօլեճէյիմ, հայտէ կիթ մատամա խապէր վէր տէտի դուվվէթսիզ պիր սէսլէ։

Մատամ Լամպրէք դօշարագ կէլտի, ֆագաթ իշ իշտէն կէչմիշ իսի, Մ. Լամպրէք լադբրտը իտէմէմէքտէ, անճագ աղզընտան անլաշըբմատըգ պիր դաշ սէօղ չըգարտը վէ գարբսընրն էլինի սըդարագ բուհունու թէսլիմ էյլէտի։

Մ. Լամպրէքին 9 նէֆէր էվլատը վար տըր։ Միւթէվէֆֆայի միւմայիլէյհ կէօյտիւ իւղէրինտէ ասլա նըշան թաշըմագ իսի։

ԶԻԳԱԿՕ ԵԱՆՂԸՆԸ

Զիկակո էհալիսինի տիւչարը սէֆալէթ, վէ պլիթիւն տիւնեաեը տախի տիւչարը տէհշէթ դըլմըշ օլան Զիդակո եանղընը իւղէրինէ, Թայմըզ ղազէթասընա, ամթիսէքի տիդգաթա շաեան մէքթուպ իրսալ դըլընմըշ տըր։

«Լիկէր ալընան խապէրլէրտէ պիր միւպալաղա եօգ իսէ, Զիդակո եանղընը, խարապ իթմէքլիք ճիհէթի իլլէ, Լօնտրանընը պիւյիւք եանղընընը տախի պաոթըրմըշ տըր։

«Լօնտրանընն պիւյիւք եանղընը վիրանէլէրի, եանի Թաուբրտան Թէմբըլա դաատար 440 ֆէբրտան (1) զիեատէ եէր թութմամըշլար իսի. Զիդակո չէհրինէն եանմըշ օլան դըթաառը իսէ, չէհրին թա կէօպէյինտէ օլարագ, իւքի միւբէպպա վիլ եէր տըր։

«Լօնտրանընն պիւյիւք եանղընընտա 12,000 տէն 13,000 է դաատար խանէ եանմըշ օլտուղու պիլտիրիլմիշ իսի. Զիդակոտա եանմըշ օլան խանէլէրին մըդտարը տախի օլ դաատար տըր. քէղալիք օլ պիւյիւք եանղընտա, Լօնտրատա նէ դաատար չէգ ֆամիլեա խանէսիզ դալմըշլար իսի իսէ, չիմտի Զիդակոտա տախի օլ դաատար ֆամիլեա խանէսիզ դալմըշլար տըր։

Զիդակո չէհրինտէ տախի, թըպդը էսքի Լօնտրա կիպի, խանէլէրին էքսէրիսի, աղաճ պինա տըր. ֆագաթ պիւյիւք Հիւքիւմէթ տայիրէլէրի, օթելլէր, թէնաթրօլար, վէ 150 դըթա դաատար օլան քիլիսէլէր, թաշտան եարըմըշլար տըր։

«Մէղտիւր Ամէրիկա շէհրինէ մախսուս օլան հալ, քի եանղընընն տէհշէթլու պիր չարուղլուդլա եաեըլմասընա սէպէպսիզլիք վիրմիշ տիր, հէման սօղաղլարընն եան դալարընընը, քաֆֆէֆէն թախթա սէօյէմէի օրմալարը հալի տիր։

«Հէման 600 միլ դաատար ուզունլուղլարը պուլունմուշ օլան եան գալարընընմարընն անճագ 60 միլ դաատար եէրի թաշ տէօշէլի գալտըրըմ տըր։

«Դէրէք Սթրիթ սօղաղը կիպի ան նա սօղաղլարտա սաախի, օրթա եօլ, տէօրթ քէօշէ աղաճ քիւթիւքլէրի իլէ տէօշէնմիշ տիր։

«Պունլար, օլ դաատար չաբուղ թութուշուր հալտէ տէյիլլէր տիր, լաքին աղաճ տէօշէլի եան դալտըրըմարընտան չօղլարը, օլ դաատար եիւքսէքտէ եաբըլմըշլար տըր քի, պունլարընն ալթընտա, բիւզկեար պօրու կիպի իշլէյիպ, ալէվլէրի, բէք չաբուղ տուրէթտէ եաեարլար, վէ վուգուի իհթիմալտէն օլտուղունտան ղիեատէ պիւյիւք խարապկեէթ օլմուշ տուր կիպի կէօսթէրիրլէր։

«Կէչէն սէնէ տախի, պիր չօղ ինսան թէլէֆիեաթը իլէ պէրապէր, եինէ պիւյիւք պիր եանղընը վուգու պուլտու, լաքին վարիտաթճա հուսուսէ կէլէն զարար ղիեան, 3,000,000 թալէրի կէչմէմիշ իսի։

«Օլ վագթթ Ռուսպաշ ճատատէսինտէ, Ռուշինկթընն սօղաղընընն քէօշէ աղզընտա, եան եանա պիթիշիք պիր թաղըմ խանէլէրտէն միւրէթթէպ ճէսիմ պիր էպնիյէ հէյեէթի խարապ օրմուշ իսի։ Շիմտիքի եանղընն իսէ, օլթարզտա օլան 30–40 դըթա ճէսիմ էպնիյէ հէյեէթլէրի խարապ իթմիշ տիր, քի անլէրին էքսէրիսի, Լօնտրանընն Փէնընն Սթրիթ (1) նամ սօղաղընտա պուլունան պինալար կիպի, միւհքեմ վէ հէյպէթլու պինալար իսիլէր։

«Պիր միւտտէթ, չօղ սէֆալէթ օլաճագ տըր, վէ ինսան թէլէֆիեաթը տախի, աճընաճագ տէրէճէտէ տիր. լաքին Զիդակո կիպի պիր շէհիր իչին, պու ֆէլաքէթ, անճագ քէնտի իլլբուլէմէսինէ մուվաֆֆաթ պիր էնկել սաեըլը։

«40 սէնէ զարֆընտա, քէնտի սէքէնէսինին մըդտարը 300,000 նէֆէրէ չըգմըշ օլան պիր շէհիր, տահա զիեատէ պիւյիւք պիր հալը խթիդպալէ (ապագայ) վասըլ օլաճագ դուվվէթէ վէ բուհա մալիք սաեըլը։»

Լօնտրանընն Թայմզ ղազէթասը, սօն տէֆա Ցրանսատա, Ռումի Մէճլիսէր իչին վուգու պուլան ինթիխապլարտա, Պոնաբարթ Թարաֆկիրլէրինին քէնտիլէրէ լումիա վիրէճէք պիր նէթիճէ կէօրէմէմիշ օլմալարընը պէեանի իթտիյի սըրատա, Ռումի Մէճլիսէրէ 4000 նէֆէր աղա ինթիխապ օլունաճագ իքէն, պունլարընն իչինտէ, անճագ 370 նէֆէր Պոնաբարթ Թարաֆկիրլէրի գուրա դաղանմըշլար, վէ պու հալ իսէ, Ցրանսա էհալիսինին անճագ պիր ֆէքիչիք դըսմընընն Նարօլէօնա Թարաֆ տուրմագտա օլմասընը աշիքարա կէօսթէրմէքտէ տիր, տէմիշ տիր։

—Իմբէրաթօր Նարօլէօնա ալէթ օլմագ իւզրէ Թապ ու նէզը խիլմէյէ պաշլամըշ օլան Օրար նամ Բարիս զազէթասը, սօն տէֆա վուգու պուլան ինթիխապլարտա, Նարօլէօն Թարաֆկիրլէրինին ենինմիշ օրմալարընա դարշը, ամթիսէքի Թէսեյլի պէնտինի եաղմըշ տըր։

«Շուրասը տիդգաթու շաեան պիր շէյ տիր քի, մագատա իմբէրաթօրլուգ Թարաֆկիրլէրի, պիր չօղ եէրլէրտէ, քէնտիլէրինի դանտիտա Թէքլիֆ իթմէմիշլէր տիր, լաքին հէր նէրէտէ քի քէնտիլէրինի մէյտանա գօյմուշլար իսէ, օրատա, պիւյիւք պիր մուվաֆֆագբեէթ պուլմուշլար տըր։

«Պաղը էսքի վիւքէլալարը, միլլէթ վէքիլլէրինէն, վէ սապգդ մէմուրլարը ինթիխապ իտիլմէլէրի, եօյէ պիր նիշանէ տիր քի, անը էհէմմիյէթինէ միւսալաղալը կէօրիւնմէլի, վէ նէտէ եանլըշ անլաշըբմալը տըր։

«Աշիքարա կէօրիւնմէքտէ տիր քի, Իմբէրաթօրլուգ Թարաֆկիրլէրի, բօլթիդաճա իշլերէ գարըշմաեա պաշլամագտա տըրլար, վէ կէօրմիշ օլտուղլարը դապուլիյեէթտէն Թէշէքքի իտէճէք պիր հագգլարը տախի եօգ տուր։

«Փեատրվար այընտա վուգու պուլան ինթիխապլարտա (չիմտիքի Միլլէթ Մէճլիսի աղալարընն ինթիխապլարընտա), Իմբէրաթօրլուգ Թարաֆկիրլէրի, ֆըրդա դավվալարընա կիրիշէճէք պիր հալտէ տէյիլլէր իսի, վէ պակը ճիհէթլէ, ալէյհտէն իլամ գաֆտանընը կիյմիշլէր տի